

บทที่ 3

วิธีดำเนินการวิจัย

การศึกษาวิจัยเรื่อง การปรับโครงสร้างการส่งกำลังบำรุง ของกองทัพบกไทย ศึกษาเฉพาะกรณี กองทัพอากาศที่ 1 เป็นการวิจัยเชิงคุณภาพ (Qualitative Research) ซึ่งมีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาถึงปัญหาและอุปสรรค การส่งกำลังบำรุงของกองทัพอากาศที่ 1 ที่ผ่านมา ตลอดจนการศึกษายปัจจัยที่มีผลต่อความสำเร็จในการปรับโครงสร้างการส่งกำลังบำรุง ของกองทัพอากาศที่ 1 การศึกษาวิจัยครั้งนี้ เป็นการศึกษา การส่งกำลังบำรุงทั้งในยามปกติและยามสงคราม เพื่อให้ได้ข้อมูลมาวิเคราะห์ จัดทำบทสรุปและข้อเสนอแนะ เพื่อสนองตอบต่อวัตถุประสงค์ของการศึกษาวิจัยครั้งนี้ จึงได้กำหนดระเบียบวิธีวิจัยดังนี้

1 ระเบียบการวิจัย

1.1 รูปแบบของการวิจัย เป็นการวิจัยเชิงคุณภาพ (Qualitative research)

1.2 ข้อมูลที่ใช้ในการวิจัย

1.2.1 ข้อมูลทุติยภูมิ โดยการศึกษา ค้นคว้าและรวบรวมข้อมูลพื้นฐานจาก ทฤษฎี หลักนิยมทั้งกองทัพบกไทย และต่างประเทศ เอกสารนโยบายสำคัญต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องกับการจัดการส่งกำลังบำรุง และ วรรณกรรมที่เกี่ยวข้อง

1.2.2 ข้อมูลปฐมภูมิ โดยการสัมภาษณ์ ผู้ที่มีประสบการณ์ในการปฏิบัติงานจริงเกี่ยวกับงานด้านการส่งกำลังบำรุง ของกองทัพอากาศที่ 1 และหน่วยขึ้นตรง ทั้งในสายงานปกติ สายงานการป้องกันประเทศ และสายงานการรักษาความมั่นคงภายใน เพื่อเก็บข้อมูล

1.3 นำข้อมูลต่าง ๆ ตามข้อ 2 มาพิจารณา วิเคราะห์ ต่อหลักนิยม และการดำเนินการด้านการส่งกำลังบำรุงของกองทัพอากาศที่ 1 และสอดคล้องกับแนวทางของกองทัพบก ที่ปฏิบัติอยู่ในปัจจุบัน ประกอบกับความรู้ ประสบการณ์ และความคิดของผู้วิจัยเอง แล้วจึงสรุปออกมาเป็นผลวิจัย

2 กลุ่มตัวอย่าง

ผู้วิจัยได้แบ่งกลุ่มตัวอย่าง ออกเป็น 2 กลุ่ม ได้แก่

2.1 กลุ่มตัวอย่างที่เป็นผู้บังคับบัญชาที่ปฏิบัติหน้าที่ด้านการส่งกำลังบำรุงในพื้นที่กองทัพอากาศที่ 1 และนายทหารระดับฝ่ายเสนาธิการของกองบัญชาการกองทัพอากาศที่ 1 ใช้การเลือกแบบเจาะจง (Purposive sampling) เพื่อเป็นผู้ให้ ข้อมูลหลัก (Key informant) ซึ่งผู้วิจัยได้กำหนดเกณฑ์การคัดเลือกจากผู้มีประสบการณ์จริงมาทำการสัมภาษณ์ โดย คัดเลือกผู้ปฏิบัติหน้าที่ด้านการส่งกำลังบำรุงในพื้นที่กองทัพอากาศที่ 1 และนายทหารฝ่ายเสนาธิการ ซึ่งมีหน้าที่รับผิดชอบ ในการวางแผน และการดำเนินงานด้านการส่งกำลังบำรุง จำนวน 5 นาย ได้แก่

- 1) พันเอก คุณิต ประพฤติดีพร้อม หัวหน้ากอง กองส่งกำลังบำรุง มณฑลทหารบกที่ 13
- 2) พันเอก เกรียงไกร แข็งแรง นายทหารฝ่ายการช่าง กองทัพอากาศที่ 1
- 3) พันเอก อภิรักษ์ พรหมมาฤกษ์ ผู้อำนวยการกองส่งกำลังบำรุง กองบัญชาการช่วยรบที่ 1
- 4) พันตรี ชิงชัย เชิงเขา ผู้ช่วยหัวหน้าฝ่ายส่งกำลังบำรุง กองพลทหารราบที่ 2 รักษาพระองค์
- 5) พันตรี จิรเดช มุ่งไชสง ช่วยหัวหน้าฝ่ายส่งกำลังบำรุง กองพลทหารราบที่ 9

3. เครื่องมือที่ใช้ในการศึกษาวิจัย

เนื่องจากการศึกษาวิจัยครั้งนี้เป็นการวิจัยเชิงคุณภาพ ดังนั้นเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยจึงได้แก่ ผู้วิจัย และแนวคำถามเป็นเครื่องมือ ในการเก็บรวบรวมข้อมูลการศึกษาวิจัยด้วยการสัมภาษณ์ เพื่อให้สามารถนำไปสู่การศึกษาข้อมูลเชิงลึกที่ต้องการ โดยกลุ่มตัวอย่างแรก ที่เป็นผู้ปฏิบัติงานในระดับการวางแผน อำนวยการ ควบคุมกำกับดูแล และประเมินผล ในงานด้านการส่งกำลังบำรุงของ กองทัพอากาศที่ 1 สำหรับกลุ่มตัวอย่างกลุ่มที่ 2 เป็นผู้ที่เคยปฏิบัติงานด้านการส่งกำลังบำรุง เป็นผู้ที่ม่ประสบการณ์ และเคยผ่านการพิจารณาปรับปรุงแนวทางของระบบส่งกำลังบำรุงในอดีต

การสร้างแบบสัมภาษณ์

แบบสัมภาษณ์ ในการศึกษาวิจัยครั้งนี้ เป็นแบบสัมภาษณ์แบบมีโครงสร้าง และการสนทนาระหว่างบุคคล แนวคำถามสร้างขึ้นโดยการวิเคราะห์วัตถุประสงค์การศึกษาวิจัยแต่ละข้อ นำมาเชื่อมโยงกับหลักการแนวคิดที่มีอยู่ในเรื่องนั้น ๆ รวมทั้งพิจารณาจากตัวแปร ที่ปรากฏในสมมติฐานเป็นหลัก ซึ่งตัวแปรที่ผู้วิจัยต้องการวัดจากการวิจัยครั้งนี้ คือ รูปการจัดตั้งหน่วย

สนับสนุนทั่วไปในระดับกองทัพภาค และรูปแบบการจัดการปฏิบัติด้านการส่งกำลังบำรุงของหน่วยมณฑลทหารบก และจังหวัดทหารบก ซึ่งเป็นหน่วยที่ต้องปฏิบัติ ให้สามารถประสบผลสำเร็จ เกิดประสิทธิภาพ และประสิทธิผลของงานด้านการส่งกำลังบำรุง ให้กับหน่วยกำลังรบในพื้นที่กองทัพภาคที่ 1 จากนั้นทำการตั้งแนวคำถามการสัมภาษณ์ ให้ครอบคลุมแต่ละวัตถุประสงค์ โดยกำหนดโครงสร้างออกเป็น 3 ตอน ดังนี้

1) ตอนที่ 1 เป็นคำถามเกี่ยวกับข้อมูลส่วนบุคคลของผู้ให้สัมภาษณ์ เพื่อใช้ในการวิเคราะห์และจำแนก เกี่ยวกับ ยศ ตำแหน่ง หน้าที่ความรับผิดชอบ ระดับการศึกษา และประสบการณ์การทำงาน

2) ตอนที่ 2 เป็นคำถามเพื่อสัมภาษณ์เกี่ยวกับ แนวทาง ปัญหา อุปสรรค ของระบบการส่งกำลังบำรุงที่ได้ประสพมาจากการปฏิบัติในอดีตที่ผ่านมา รวมทั้งปัจจัยต่างที่ทำให้มีการพัฒนาระบบส่งกำลังบำรุง พื้นที่ปฏิบัติการ

3) ตอนที่ 3 เป็นคำถามเพื่อสัมภาษณ์เกี่ยวกับ แนวทางการจัดการระบบการส่งกำลังบำรุงที่เหมาะสม ที่คิดว่าสอดคล้องกับภัยคุกคามและสอดคล้องกับพื้นที่ ข้อเสนอแนะในการแก้ปัญหาด้านการส่งกำลังบำรุงที่เกิดขึ้น

4. การเก็บรวบรวมข้อมูล

การศึกษาวิจัยเรื่องการปรับโครงสร้างการส่งกำลังบำรุงของกองทัพภาคศึกษาเฉพาะกรณีกองทัพภาคที่ 1 เป็นการวิจัยเชิงคุณภาพ ซึ่งผู้วิจัยได้กำหนดขั้นตอนในการเก็บรวบรวมข้อมูลดังนี้

4.1 การขอความอนุเคราะห์จากหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง โดยผู้วิจัยทำหนังสือ ขอความอนุเคราะห์ในการเก็บข้อมูลเพื่อการวิจัยจากกองทัพภาคที่ 1

4.2 การเก็บรวบรวมข้อมูลทุติยภูมิ (secondary data) เมื่อได้รับคำยินยอมจากกองทัพภาคที่ 1 แล้ว ผู้วิจัยได้เข้าดำเนินการศึกษาค้นคว้าข้อมูลที่เป็นประโยชน์ต่อการวิจัย จากเอกสารราชการของกองทัพภาคที่ 1 เกี่ยวกับนโยบาย แผน คำสั่ง ระเบียบปฏิบัติ รายงานผลการปฏิบัติงาน รวมถึงเอกสารและผลงานที่เกี่ยวข้องกับโครงสร้างการส่งกำลังบำรุงของกองทัพภาคศึกษาเฉพาะกรณี กองทัพภาคที่ 1 รวมทั้งการศึกษาวรรณกรรมที่เกี่ยวข้องดังที่กล่าวมาแล้วในบทที่ 2

4.3 การเก็บรวบรวมข้อมูลปฐมภูมิ (primary data) โดยผู้วิจัยดำเนินการเก็บข้อมูลในโดยการสัมภาษณ์เชิงลึก (in-depth interview) ซึ่งผู้วิจัยทำการสัมภาษณ์ กลุ่มตัวอย่างที่เป็นนายทหารที่ปฏิบัติหน้าที่ทางด้านการส่งกำลังบำรุง ทั้งในอดีต และที่กำลังปฏิบัติงานอยู่ในปัจจุบัน รวมทั้ง นายทหารที่ทำหน้าที่ ฝ่ายเสนาธิการของกองบัญชาการกองทัพภาคที่ 1 ซึ่งได้ทำการสุ่มตัวอย่างแบบ

เจาะจง จำนวน 6 นาย เพื่อสอบถามและเก็บรวบรวมข้อมูลที่เป็นประโยชน์ต่องานศึกษาวิจัย โดยผู้วิจัยได้กำหนดขั้นตอนของการสัมภาษณ์ ดังนี้

1) ขั้นเตรียมการสัมภาษณ์ ดำเนินการโดย ผู้วิจัยทำการติดต่อกับผู้ให้สัมภาษณ์ โดยแนะนำหัวข้อที่ทำการศึกษา วัตถุประสงค์ที่ทำการสัมภาษณ์ และประโยชน์ที่จะได้รับจากผู้ให้สัมภาษณ์ และนัดหมายเข้าทำการสัมภาษณ์เพื่อเก็บข้อมูลการศึกษาวิจัยที่ กองบัญชาการกองทัพภาคที่ 1 พร้อมทั้งได้จัดพิมพ์แนวทางของคำถามเป็นเอกสารมอบให้แก่ผู้ให้สัมภาษณ์เป็นการล่วงหน้า การเตรียมความพร้อมของผู้วิจัย โดยผู้วิจัยต้องทำความเข้าใจ และจดจำแนวคำถามการสัมภาษณ์และซักซ้อมการสัมภาษณ์

2) ขั้นดำเนินการสัมภาษณ์ ผู้วิจัยได้ปฏิบัติตามขั้นตอน โดยเมื่อถึงวันนัดหมาย ผู้วิจัยได้บันทึกข้อมูลจากการสนทนา และอธิบายให้ผู้ให้สัมภาษณ์รับทราบว่า ข้อมูลที่ได้ นั้น จะนำไปใช้ในการศึกษาและเป็นข้อมูลในการทำเอกสารการศึกษาวิจัยเท่านั้น ทั้งนี้ก็เพื่อลดความกังวลของผู้ให้สัมภาษณ์ พร้อมกันนี้ได้เปิดโอกาสให้ผู้ให้สัมภาษณ์ซักถามผู้วิจัยก่อนเพื่อสร้างความไว้วางใจและเป็นกันเอง ใช้ประเด็นคำถามที่เตรียมไว้ล่วงหน้าเป็นแนวทางการสัมภาษณ์ และเปิดโอกาสให้ผู้ให้สัมภาษณ์ตอบคำถามได้อย่างเสรี โดยไม่มีการชี้นำคำตอบจากผู้สัมภาษณ์ เป็นลักษณะของการพูดคุยเพื่อให้ได้ข้อมูลเชิงลึกให้มากที่สุด

3) ขั้นปิดการสัมภาษณ์ เมื่อสิ้นสุดการสัมภาษณ์ ผู้วิจัยต้องตรวจสอบความครบถ้วน และถูกต้องของข้อมูลว่าผู้ให้สัมภาษณ์ได้ตอบครบทุกคำถามหรือไม่ และคำตอบที่ได้ชัดเจนมากน้อยเพียงใด ตรงตามวัตถุประสงค์ของผู้วิจัยหรือไม่ หากไม่ตรงหรือไม่ครบให้ถามใหม่ให้ชัดเจนและครบถ้วนถูกต้อง

5. การวิเคราะห์และการนำเสนอข้อมูล

ในการศึกษาวิจัยเรื่อง การปรับโครงสร้างระบบการส่งกำลังบำรุงของกองทัพภาคที่ 1 จะนำข้อมูลที่สามารถรวบรวมได้ จากการค้นคว้าเอกสาร ทฤษฎี และวรรณกรรมที่เกี่ยวข้อง ประกอบกับข้อมูลที่ได้จากการสัมภาษณ์เชิงลึกของกลุ่มตัวอย่าง ซึ่งเป็นนายทหารที่ปฏิบัติหน้าที่และมีประสบการณ์ ทางด้านการส่งกำลังบำรุงทั้งในอดีตและที่กำลังปฏิบัติงานอยู่ในปัจจุบันรวมทั้ง นายทหารที่ทำหน้าที่ ฝ่ายเสนาธิการของกองบัญชาการกองทัพภาคที่ 1 มาทำการวิเคราะห์เนื้อหา (Content analysis) เพื่อให้ได้คำตอบตามวัตถุประสงค์ของการวิจัยครั้งนี้ โดยการนำปัญหาและอุปสรรคจากการศึกษาวรรณกรรมที่เกี่ยวข้อง การสัมภาษณ์ มาวิเคราะห์เพื่อกำหนดเป็นปัจจัยหลักแห่งความสำเร็จ ที่ทำให้เกิดแนวทางในการจัดโครงสร้างระบบส่งกำลังบำรุงของกองทัพบก ให้มี

ประสิทธิภาพและประสิทธิผลในการปฏิบัติด้านการส่งกำลังบำรุง การนำเสนอข้อมูล ผู้วิจัยจะนำเสนอผลการศึกษาวิจัย ในรูปแบบเอกสารเป็นรูปเล่มตามมาตรฐานที่มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์กำหนด โดยแบ่งออกเป็น 5 บท ดังนี้

บทที่ 1 บทนำ

บทที่ 2 การศึกษาวรรณกรรมที่เกี่ยวข้อง

บทที่ 3 วิธีดำเนินการศึกษาวิจัย

บทที่ 4 ผลการศึกษาวิจัย และบทวิเคราะห์

บทที่ 5 บทสรุป และข้อเสนอแนะ

6. ระยะเวลาดำเนินการวิจัย

ระยะเวลาดำเนินการศึกษาวิจัย รวม 4 เดือน ระหว่างเดือนธันวาคม 2549 ถึง เดือน มีนาคม 2550